C/2026/4078

24.7.2026

STANOVISKO KOMISIE

z 2. júna 2026

k nevyhnutnosti a primeranosti obnovenia kontroly hraníc Talianskom na jeho pozemnej hranici so Slovinskom v súlade s článkom 27a ods. 3 nariadenia (EÚ) 2016/399 (Kódex schengenských hraníc)

(Iba talianske znenie je autentické)

(C/2026/4078)

1. V súlade s článkom 3 ods. 2 Zmluvy o Európskej únii ponúka Únia svojim občanom priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti bez vnútorných hraníc, v ktorom je zaručený voľný pohyb osôb, spolu s príslušnými opatreniami týkajúcimi sa kontroly na vonkajších hraniciach, azylu, prisťahovalectva a predchádzania trestnej činnosti a boja s ňou.

2. Podľa článku 25 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399 z 9. marca 2016, ktorým sa ustanovuje kódex Únie o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc) (kodifikované znenie) ([1]) môže členský štát v prípade, že čelí závažnému ohrozeniu verejného poriadku alebo vnútornej bezpečnosti, výnimočne a na dočasnom základe obnoviť kontrolu hraníc na celej dĺžke alebo na určitých úsekoch svojich vnútorných hraníc. Malo by to predstavovať len krajnú možnosť, pričom rozsah a trvanie dočasného obnovenia kontroly hraníc by nemali prekročiť mieru, ktorá je nevyhnutne potrebná na to, aby bolo možné reagovať na zistené závažné ohrozenie.

3. V článku 25a ods. 4 Kódexu schengenských hraníc sa bližšie uvádza, že ak má členský štát v úmysle obnoviť kontrolu hraníc na vnútorných hraniciach s cieľom reagovať na predvídateľné závažné ohrozenie, je povinný oznámiť Európskemu parlamentu, Rade, Komisii a ostatným členským štátom plánované obnovenie takejto kontroly najneskôr štyri týždne pred plánovaným obnovením kontroly hraníc alebo čo najskôr, ak sú mu okolnosti, ktoré si vyžadujú obnovenie kontroly hraníc na vnútorných hraniciach, známe menej ako štyri týždne pred plánovaným obnovením takejto kontroly.

4. Podľa článku 27a ods. 3 Kódexu schengenských hraníc sa od Komisie vyžaduje, aby po prijatí oznámení predložených v súvislosti s predĺžením kontroly hraníc na vnútorných hraniciach podľa článku 25a ods. 4, ktoré na základe tých istých skutočností vedie k pokračovaniu kontroly hraníc na vnútorných hraniciach v celkovom trvaní viac ako 12 mesiacov, vydala stanovisko k nevyhnutnosti a primeranosti takejto kontroly hraníc.

5. Rámec upravujúci obnovenie a predĺženie kontroly na vnútorných hraniciach bol podstatne zrevidovaný nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1717 ([2]), ktoré nadobudlo účinnosť 10. júla 2024. Začiatok všetkých období uvedených v hlave III kapitole II Kódexu schengenských hraníc sa preto počíta od uvedeného dátumu.

6. Talianske orgány listom z 18. novembra 2024 oznámili obnovenie kontroly hraníc na základe článku 25a Kódexu schengenských hraníc, a to na vnútornej hranici so Slovinskom na obdobie šiestich mesiacov od 19. decembra 2024 do 18. júna 2025.

7. Listom zo 16. mája 2025 oznámili talianske orgány predĺženie tohto obnovenia na ďalšie obdobie šiestich mesiacov, a to od 19. júna 2025 do 18. decembra 2025.

([1]) Ú. v. EÚ L 77, 23.3.2016, s. 1.

([2]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1717 z 13. júna 2024, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2016/399, ktorým sa ustanovuje kódex Únie o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Ú. v. EÚ L, 2024/1717, 20.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1717/oj).

8. Listom z 18. novembra 2025 oznámili talianske orgány predĺženie tohto obnovenia na ďalšie obdobie šiestich mesiacov, a to od 19. decembra 2025 do 18. júna 2026.

9. Taliansko 6. marca 2026 v súlade s článkom 33 ods. 2 Kódexu schengenských hraníc predložilo správu o obnovení a predĺžení kontroly vnútorných hraníc, ktorá sa vzťahuje na obdobie od 21. októbra 2023 do 18. decembra 2025.

10. Taliansko bolo zapojené do štruktúrovaného dialógu s Komisiou o obnovení kontroly vnútorných hraníc. Po prijatí oznámenia Talianska o predĺžení kontrol pokračoval tento štruktúrovaný dialóg v rámci konzultačného procesu stanoveného v článku 27a ods. 4 Kódexu schengenských hraníc.

11. Súčasný stav na vnútorných hraniciach bol zmapovaný v správe o stave Schengenu z 23. apríla 2025 ([3]) a pravidelne sa o ňom diskutuje na zasadnutiach Schengenskej rady.

12. Po prijatí oznámení predložených v súvislosti s predĺžením kontroly hraníc na vnútornej hranici podľa článku 25a ods. 4 Kódexu schengenských hraníc, ktoré vedie k pokračovaniu kontroly hraníc na vnútorných hraniciach v celkovom trvaní viac ako 12 mesiacov, je Komisia povinná vydať stanovisko k nevyhnutnosti a primeranosti takejto kontroly hraníc, ako je stanovené v článku 27a ods. 3 Kódexu schengenských hraníc. Táto povinnosť vznikla 16. mája 2025 po doručení oznámenia o predĺžení kontroly hraníc na všetkých vnútorných pozemných hraniciach.

13. V nadväznosti na posúdenie všetkých uvedených oznámení, ktoré boli doplnené o informácie poskytnuté Talianskom v rámci konzultačného procesu a o iné verejne dostupné úradné dokumenty, Komisia prijíma toto stanovisko.

POSÚDENIE OZNÁMENÍ A SPRÁVY

I. FORMÁLNE POŽIADAVKY

14. V súvislosti s oznámeniami vyplýva z Kódexu schengenských hraníc členským štátom viacero formálnych povinností.

15. Komisia potvrdzuje, že obnovenie kontroly vnútorných hraníc, ako aj jej predĺženia boli oznámené Talianskom v súlade s lehotami stanovenými v článku 25a ods. 4 Kódexu schengenských hraníc, t. j. najneskôr štyri týždne pred nadobudnutím účinnosti obnovenia alebo predĺženia kontroly vnútorných hraníc.

16. Komisia konštatuje, že posledné oznámenia boli zaslané v súlade so vzorom stanoveným na tento účel vykonávacím rozhodnutím Komisie (EÚ) 2025/315 ([4]).

17. V nadväznosti na tieto oznámenia boli Komisii v rámci konzultačného procesu týkajúceho sa predĺženej kontroly vnútorných hraníc doručené doplňujúce podrobné operačné údaje od talianskych orgánov.

18. Komisia konštatuje, že správa o obnovení a predĺžení kontroly vnútorných hraníc na základe článku 33 ods. 2 Kódexu schengenských hraníc mala byť predložená 19. decembra 2025 (po uplynutí 12 mesiacov) a bola predložená 6. marca 2026.

([3]) COM(2025) 185 final.

([4]) Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2025/315 zo 14. februára 2025, ktorým sa stanovuje vzor oznámenia o dočasnom obnovení alebo predĺžení kontroly hraníc na vnútorných hraniciach (Ú. v. EÚ L 2025/315, 17.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/315/oj).

II. NEVYHNUTNOSŤ A PRIMERANOSŤ

Postoj talianskych orgánov

19. Talianske orgány sa odvolávajú na závažné ohrozenie verejného poriadku a vnútornej bezpečnosti. Cieľom obnovenia kontroly vnútorných hraníc je znížiť neoprávnené pohyby štátnych príslušníkov tretích krajín a riešiť riziko infiltrácie teroristov v rámci migračných tokov pozdĺž balkánskej trasy.

20. Pokiaľ ide o bezpečnostnú situáciu, talianske orgány poukazujú na globálny vývoj v oblasti bezpečnosti – vrátane pokračujúcej útočnej vojny Ruska proti Ukrajine a situácie na Blízkom východe –, ktorý môže mať priamy vplyv na bezpečnosť v schengenskom priestore a najmä na území Talianska.

21. Toto bezpečnostné riziko ešte viac zhoršuje univerzálne jubileum katolíckej cirkvi, ktoré do Ríma láka veľké množstvo pútnikov a turistov z celého sveta a ktoré sa začalo 24. decembra 2024, ako aj zimné olympijské a paralympijské hry, ktoré hostilo Taliansko vo februári a v marci 2026 a počas ktorých sa rôzne miesta, ako aj zúčastnení športovci a verejné osobnosti z celého sveta môžu stať terčom extrémistického násilia.

22. Talianske orgány poukazujú na:

— riziko pokračujúcich konfliktov, ktoré podnecujú toky neoprávnenej migrácie, do ktorých sa môžu infiltrovať radikalizované osoby,

— priepustnosť balkánskej trasy, cez ktorú môžu zahraniční bojovníci vracajúci sa zo zón konfliktu vstúpiť do schengenského priestoru, a to na základe posúdenia Výboru pre strategickú analýzu boja proti terorizmu,

— silnú prítomnosť zločineckých sietí zapojených do prevádzačstva na taliansko-slovinskej hranici, ako aj potrebu posilniť preventívne opatrenia a sprísniť kontrolu nad vstupmi.

23. Talianske orgány uvádzajú významné výsledky v oblasti zadržania osôb, na ktoré bol vydaný zápis v Schengenskom informačnom systéme (SIS), ako aj dôležité výsledky dosiahnuté pri vyšetrovaní prípadov prevádzačstva vďaka obnoveniu kontroly vnútorných hraníc. Na taliansko-slovinskej hranici bolo v období od 21. októbra 2023 do 1. marca 2026 identifikovaných 401 osôb na základe zápisu v systéme SIS podľa článku 36 ods. 3 a 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1862 ([5]), pričom celkovo bolo zatknutých 594 osôb, z ktorých 260 bolo zatknutých za umožnenie neoprávnenej migrácie a 334 za iné trestné činy. Talianske orgány navyše v tom istom období odhalili 10 100 osôb, ktoré neoprávnene prekročili hranice, z čoho 3 791 osôb požiadalo o medzinárodnú ochranu a 5 468 osobám bol odopretý vstup.

24. Talianske orgány poukazujú na zvýšenú flexibilitu, monitorovaciu kapacitu a dostupnosť informácií, ktoré orgánom presadzovania práva prináša obnovená kontrola vnútorných hraníc umožňujúca činnosti hraničnej kontroly.

25. Talianske orgány tvrdia, že obnovená kontrola vnútorných hraníc má odrádzajúci účinok na prevádzačov a neoprávnené pohyby.

26. Talianske orgány konštatujú, že spolupráca v oblasti readmisie medzi Talianskom a Slovinskom sama osebe neprináša dostatočné výsledky, pričom uvádzajú nízky počet prípadov účinnej readmisie.

([5]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1862 z 28. novembra 2018 o zriadení, prevádzke a využívaní Schengenského informačného systému (SIS) v oblasti policajnej spolupráce a justičnej spolupráce v trestných veciach, o zmene a zrušení rozhodnutia Rady 2007/533/SVV a o zrušení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1986/2006 a rozhodnutia Komisie 2010/261/EÚ (Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018, s. 56, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1862/oj).

27. Talianske orgány tvrdia, že kontrola vnútorných hraníc je založená na analýze rizík a vykonáva sa cieleným spôsobom, aby sa minimalizoval jej vplyv na cezhraničný pohyb tovaru a osôb.

28. Talianske orgány konštatujú, že v kontexte hraničných kontrol sa rozhodnutia o odopretí vstupu vydávajú výlučne z dôvodov súvisiacich so zistenou hrozbou.

Pripomienky Komisie

29. Talianske orgány poskytli informácie o rôznych aspektoch zisteného závažného ohrozenia vnútornej bezpečnosti a verejného poriadku, ako aj argumenty, na základe ktorých odôvodňujú nevyhnutnosť a primeranosť obnovenej kontroly hraníc.

30. Hoci zložitá globálna bezpečnostná situácia môže vyvolávať vážne obavy o národnú bezpečnosť členských štátov, v oznámeniach sa neuvádzajú dostatočné informácie, ktoré by vysvetľovali, ako globálne bezpečnostné prostredie ovplyvňuje konkrétne Taliansko, najmä na jeho hranici so Slovinskom, a to napriek vysokému počtu osôb identifikovaných na základe zápisu v systéme SIS podľa článku 36 ods. 3 alebo 4 nariadenia (EÚ) 2018/1862 na účely boja proti trestným činom a predchádzania ohrozeniu verejnej bezpečnosti, ako aj závažnému ohrozeniu vnútornej alebo vonkajšej národnej bezpečnosti.

31. Hoci je taliansko-slovinská pozemná hranica súčasťou balkánskej trasy, po ktorej cestuje mnoho neoprávnených migrantov, stále nie je jasné, ako sa riziká spojené s rokom univerzálneho jubilea katolíckej cirkvi alebo so zimnými olympijskými a paralympijskými hrami konkrétne prejavujú na taliansko-slovinskej hranici v porovnaní s inými vnútornými hranicami Talianska.

32. Taliansko čelí zložitej situácii v oblasti migrácie. Zároveň poznamenáva, že talianske orgány vyjadrili oprávnené obavy, pokiaľ ide o riziko infiltrácie členov teroristických skupín do migračných tokov a prepojenie s organizovanými zločineckými skupinami zapojenými do obchodovania s drogami a ľuďmi, ako aj do prevádzačstva.

33. Obnovenie kontroly vnútorných hraníc môže prispieť k zadržaniu teroristov, prevádzačov alebo osôb podozrivých z iných foriem organizovanej trestnej činnosti, rovnako, ako by k tomu prispela akákoľvek iná forma policajných kontrol v rámci územia a najmä v pohraničných oblastiach. Talianske orgány však neposkytli informácie o tom, ako často sa toto ohrozenie prejavilo alebo bolo zistené v rámci obnovenia kontroly vnútorných hraníc.

34. V oznámeniach sa uvádza len obmedzená analýza toho, prečo alternatívne opatrenia vrátane policajných kontrol v pohraničných oblastiach a cezhraničnej policajnej spolupráce nestačia na nahradenie obnovenia kontroly vnútorných hraníc a aké právne a/alebo praktické prekážky treba odstrániť, aby bolo možné kontrolu vnútorných hraníc nahradiť alternatívnymi opatreniami.

35. V oznámeniach sa neuvádzajú konkrétne dôvody voľby územnej a časovej pôsobnosti rozhodnutia o obnovení kontroly vnútorných hraníc. Nie je v ňom vysvetlené ani to, prečo sa šesťmesačné, a nie kratšie obdobie, javí ako najvhodnejšie. Hoci Komisia konštatuje, že argumenty predložené talianskymi orgánmi sa týkajú konkrétne polohy slovinsko-talianskej hranice na konci západobalkánskej trasy, nebolo poskytnuté žiadne vysvetlenie, ktoré by odlíšilo migračné a bezpečnostné hrozby na tejto hranici od podobných hrozieb na iných vnútorných hraniciach Talianska, na ktorých sa obnovenie kontroly nepovažovalo za potrebné.

36. Hoci sa kontroly môžu zameriavať na podmienky vstupu súvisiace s verejnou bezpečnosťou a vnútornou bezpečnosťou, počet neoprávnených štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorým bol odopretý vstup, podľa všetkého naznačuje, že pri kontrole vnútorných hraníc sa predsa len zohľadňujú aj iné podmienky vstupu. Potvrdzuje to aj skutočnosť, že Taliansko sa odvoláva na neoprávnenú migráciu a neoprávnené sekundárne pohyby ako dodatočný dôvod na obnovenie kontroly vnútorných hraníc.

37. Neoprávnené sekundárne pohyby štátnych príslušníkov tretích krajín môžu predstavovať dôvod na obnovenie kontroly vnútorných hraníc, ak tieto neoprávnené pohyby predstavujú závažné ohrozenie verejného poriadku alebo vnútornej bezpečnosti. V tejto súvislosti sa v článku 25 ods. 1 písm. c) Kódexu schengenských hraníc konkrétne odkazuje na situáciu, v ktorej náhle rozsiahle neoprávnené pohyby štátnych príslušníkov tretích krajín medzi členskými štátmi predstavujú značný tlak na celkové zdroje a kapacity dobre pripravených príslušných orgánov a ktorá by mohla ohroziť celkové fungovanie priestoru bez kontroly vnútorných hraníc.

38. Z najnovších údajov vyplýva, že migračná situácia sa v Únii výrazne zlepšila. Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž zaznamenala v roku 2024 prudký pokles počtu prípadov neoprávneného prekročenia hraníc, a to aj pozdĺž západobalkánskej trasy. Tento klesajúci trend v roku 2025 pokračoval vďaka zvýšenému kolektívnemu úsiliu o ochranu vonkajších hraníc EÚ a nemožno ho pripísať len tomu, že Taliansko obnovilo kontrolu vnútorných hraníc. Podľa správy EÚ o integrovanej situačnej informovanosti a analýze sa celkový počet prípadov neoprávneného prekročenia hraníc pozdĺž západobalkánskej trasy v roku 2025 znížil už tretí rok po sebe, a to o 41 % (12 687 v roku 2025 v porovnaní s 21 637 v roku 2024). To by naznačovalo, že tlak na slovinsko-talianskej hranici pravdepodobne nezostane rovnaký.

39. Obnovením kontroly vnútorných hraníc sa nemenia povinnosti, ktoré Taliansku vyplývajú z uplatniteľných pravidiel práva EÚ v oblasti azylu a návratu. Obnovenie kontroly vnútorných hraníc môže prispieť k odhaleniu neoprávneného prekračovania hraníc na územie členského štátu, uľahčiť rýchlu readmisiu na vnútorných hraniciach a zabezpečiť okamžité odhalenie neoprávnených pohybov žiadateľov o medzinárodnú ochranu, čo umožňuje správne uplatňovanie pravidiel dublinského nariadenia ([6]), pokiaľ ide o rozdelenie zodpovednosti za posúdenie žiadosti o azyl.

40. Kontrola hraníc sa na 13 z 57 hraničných priechodov pozdĺž slovinskej hranice vykonáva skôr statickým než dynamickým spôsobom.

41. Komisia konštatuje, že ľudské zdroje, ktoré sú mobilizované na vnútorných hraniciach, z uvedeného dôvodu nemožno nasadiť na vonkajších hraniciach Talianska ani ich poskytnúť na účely uplatňovania alternatívnych opatrení.

III. ALTERNATÍVNE OPATRENIA

Postoj talianskych orgánov

42. Talianske orgány informujú o úzkej policajnej spolupráci so všetkými susednými členskými štátmi. Súčasťou toho je aj výmena operačných informácií na mesačných technických stretnutiach s účasťou Slovinska, Chorvátska a Rakúska. Spoločné hliadkovanie na vnútorných hraniciach so Slovinskom sa uskutočňuje niekoľkokrát za mesiac, pričom v roku 2025 (do 2. novembra) sa celkovo vykonalo 226 spoločných hliadok, ktoré zabránili neoprávnenému vstupu 414 štátnych príslušníkov tretích krajín.

43. Taliansko od novembra 2023 vypracovalo a rýchlo presadilo nové iniciatívy zamerané na posilnenie operačnej spolupráce na regionálnej úrovni. Dňa 20. januára 2025 bolo medzi Slovinskom, Chorvátskom a Talianskom podpísané trojstranné memorandum o porozumení, v ktorom sa tieto krajiny dohodli na nasadení spoločných hliadok so stanoveným cieľom odstrániť potrebu obnovenej kontroly vnútorných hraníc. Spoločné hliadkovanie na vnútorných hraniciach so Slovinskom sa uskutočňuje niekoľkokrát za mesiac, pričom celkovo sa vykonalo 255 spoločných hliadok v roku 2025 a 27 spoločných hliadok v roku 2026 (do 22. februára), ktoré zabránili neoprávnenému vstupu 486 štátnych príslušníkov tretích krajín v roku 2025 a 46 štátnych príslušníkov tretích krajín v roku 2026 (do 22. februára).

([6]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 180, 29.6.2013, s. 31).

44. V rámci trojstranného memoranda o porozumení z roku 2025 sa dosiahol rýchly pokrok pri vytváraní trojstranných hliadok na chorvátskej vonkajšej hranici s Bosnou a Hercegovinou. Prvé pilotné hliadky začali činnosť v júni 2025, pričom zmiešané hliadky vykonávali hraničné kontroly a hraničný dozor a zároveň spolupracovali v boji proti cezhraničnej trestnej činnosti a účinne si vymieňali informácie. Trojstranné hliadky mali trvať do 12. decembra 2025, pričom o ich obnovení na jar 2026 sa v súčasnosti diskutuje. V tomto trojstrannom formáte sa každý mesiac konajú technické stretnutia s cieľom uľahčiť výmenu informácií na účely boja proti neoprávnenej migrácii pozdĺž balkánskej trasy.

45. Taliansko má so Slovinskom uzavretú dohodu o readmisii, konštatuje však, že táto dohoda sa nevykonáva účinne, keďže počet štátnych príslušníkov tretích krajín prijatých späť je nízky v porovnaní s počtom osôb, ktoré spĺňajú podmienky na readmisiu. Taliansko tvrdí, že ak by sa zlepšila spolupráca v oblasti readmisie, mohlo by to mať účinný odrádzajúci účinok na neoprávnené pohyby štátnych príslušníkov tretích krajín. Taliansko na tento účel prijalo potrebné zmeny vnútroštátnych právnych predpisov s cieľom umožniť uzavretie praktických dojednaní o uplatňovaní postupu odovzdávania podľa článku 23a Kódexu schengenských hraníc, čím sa regionálnemu správnemu súdu zverila právomoc vo veci odvolania proti rozhodnutiu o odovzdaní ([7]). Talianske orgány majú v úmysle úzko spolupracovať so slovinskými orgánmi s cieľom dosiahnuť pokrok pri uplatňovaní postupu odovzdávania.

Pripomienky Komisie

46. Komisia berie na vedomie, že Taliansko aktívne uplatňuje alternatívne opatrenia, ktoré sprevádzajú obnovenie kontroly vnútorných hraníc a obmedzujú jeho vplyv. Pozornosť venuje najmä výsledkom spoločného hliadkovania na taliansko-slovinskej hranici.

47. Taliansko sa aktívne podieľalo na činnostiach Europolu zameraných na boj proti neoprávnenej migrácii a prevádzačstvu, a to aj v rámci Európskeho centra boja proti prevádzačstvu, pracovnej skupiny platformy EMPACT pre západný Balkán a operačnej pracovnej skupiny ZEBRA.

48. Taliansko sa aktívne podieľa na regionálnej spolupráci v oblasti migrácie a bezpečnosti. Proaktívne rieši migračné výzvy v krajinách pôvodu a tranzitu prostredníctvom rôznych dvojstranných opatrení, ako aj pomocou aktívnej účasti na operáciách Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž, a to aj v rámci prístupu zameraného na celú trasu, ktorý sa vzťahuje na západobalkánsku trasu.

49. Taliansko dosiahlo významný pokrok pri posilňovaní regionálnej spolupráce medzi pohraničnými a policajnými orgánmi, a to aj vytvorením trojstranných hliadok na vonkajšej schengenskej hranici na základe trojstranného memoranda o porozumení uzavretého medzi Slovinskom, Chorvátskom a Talianskom 20. januára 2025. Tieto iniciatívy sú príkladmi úspešných alternatívnych opatrení zameraných na riešenie obáv v oblasti migrácie a bezpečnosti.

50. Dohoda o štatúte medzi EÚ a Bosnou a Hercegovinou umožňuje nasadenie stálych zborov v súvislosti so spoločnými operáciami Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž v Bosne a Hercegovine. Táto dohoda o štatúte sa uplatňuje dočasne. K 5. novembru 2025 bolo v rámci spoločnej operácie nasadených viac ako 100 príslušníkov pohraničnej stráže na siedmich bosniansko-hercegovinských hraničných priechodoch a na letisku Sarajevo. Vzhľadom na ústrednú úlohu Bosny a Hercegoviny na balkánskej trase je uplatňovanie tejto dohody o štatúte dôležitým krokom pri riešení neoprávnenej migrácie a bezpečnostných obáv, na ktorých sa zakladá rozhodnutie Talianska obnoviť kontrolu vnútorných hraníc. Komisia konštatuje nízku účinnosť súčasného uplatňovania dohody o readmisii medzi Slovinskom a Talianskom a uznáva jej obmedzený odrádzajúci účinok. Komisia berie na vedomie aktívnu prácu talianskych orgánov s cieľom pokročiť vo vykonávaní postupu odovzdávania podľa článku 23a Kódexu schengenských hraníc.

51. Komisia zdôrazňuje, že aj v prípade neobnovenia kontroly vnútorných hraníc môžu orgány členských štátov naďalej vykonávať verejné právomoci vrátane tých, ktoré sú zamerané na zníženie neoprávnenej migrácie v pohraničných oblastiach vnútorných hraníc.

([7]) Článok 29 zákonného dekrétu č. 23 z 24. februára 2026, ktorým sa mení článok 10 legislatívneho dekrétu č. 286 z 25. júla 1998.

52. Na základe informácií, ktoré poskytli talianske orgány, je ťažké určiť, prečo zintenzívnená cezhraničná policajná spolupráca, doplnená policajnými kontrolami v pohraničných oblastiach, nemôže byť dostatočnou alternatívou k obnoveniu kontroly vnútorných hraníc s potenciálne výrazným odrádzajúcim účinkom.

53. Komisia tvrdí, že spôsob, akým sa hraničné kontroly vykonávajú, konkrétne vo forme náhodných kontrol založených na rizikách, je naďalej možný podľa článku 23 Kódexu schengenských hraníc, a to bez toho, aby bolo potrebné pristúpiť k oficiálnemu obnoveniu kontroly vnútorných hraníc alebo ohroziť bezpečnosť, za predpokladu, že tieto kontroly nemajú účinok rovnocenný s hraničnými kontrolami, na čo sa vyžaduje, aby ich frekvencia, intenzita a trvanie zostali obmedzené ([8]).

54. Komisia pripomína, že ak by sa Taliansko rozhodlo nahradiť kontrolu vnútorných hraníc policajnými kontrolami, článok 25 Kódexu schengenských hraníc bude naďalej talianskym orgánom umožňovať okamžite obnoviť kontrolu vnútorných hraníc s cieľom riešiť závažné ohrozenie verejného poriadku a národnej bezpečnosti, ktoré neočakávane vznikne v dôsledku nepredvídateľných udalostí.

IV. ZMIERŇUJÚCE OPATRENIA

Postoj talianskych orgánov

55. Talianske orgány uvádzajú, že hraničné kontroly sa vykonávajú cieleným a dynamickým spôsobom na základe analýzy rizík v súlade s odporúčaním Komisie (EÚ) 2024/268 ([9]), a to s cieľom zmierniť vplyv obnovenej kontroly na cestujúcich *bona fide* a obyvateľov v pohraničných oblastiach.

56. Intenzita hraničných kontrol sa obmedzuje na overovanie tých podmienok vstupu, ktoré sú relevantné z hľadiska riešenia závažného ohrozenia, ktoré je dôvodom obnovenia kontroly vnútorných hraníc, čím sa zmierňuje vplyv týchto kontrol na kontrolované osoby a na plynulosť cezhraničnej dopravy.

57. Vplyv obnovenej kontroly bol malý a doprava zostala celkovo plynulá. Doteraz neboli doručené žiadne súvisiace sťažnosti.

Pripomienky Komisie

58. Oznámenia predložené talianskymi orgánmi preukazujú ich záväzok zabezpečiť, aby vplyv kontroly vnútorných hraníc zostal obmedzený, ako sa vyžaduje v článku 26 ods. 3 Kódexu schengenských hraníc.

59. Kontrola hraníc na vnútornej pozemnej hranici so Slovinskom sa vykonáva cieleným spôsobom založeným na rizikách s cieľom obmedziť vplyv na cezhraničné cestovanie.

60. Taliansko pod vedením Komisie a v úzkej spolupráci so susednými členskými štátmi prijalo opatrenia na zabezpečenie plynulosti dopravy cez vnútorné hranice s obnovenou kontrolou.

61. Taliansko oznámilo svoje cezhraničné regióny podľa článku 42b Kódexu schengenských hraníc.

62. Chýbajú konkrétne informácie o vplyve obnovenia kontroly vnútorných hraníc na cezhraničné regióny, ktoré sú týmto obnovením najviac dotknuté, konkrétne na provincie Gorica, Udine a Terst, a to aj keď tento vplyv môže byť obmedzený.

([8]) Rozsudok Súdneho dvora z 21. júna 2017, trestné konanie proti A, vec C-9/16 (Ú. v. EÚ C 277, 21.8.2017, s. 10).

([9]) Odporúčanie Komisie (EÚ) 2024/268 z 23. novembra 2023 o spolupráci medzi členskými štátmi v súvislosti so závažnými hrozbami pre vnútornú bezpečnosť a verejný poriadok v priestore bez kontroly vnútorných hraníc (Ú. v. EÚ L, 2024/268, 17.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2024/268/oj).

63. Slovinské orgány potvrdzujú, že vplyv kontroly vnútorných hraníc je obmedzený. Na základe dvojstranných rokovaní boli prijaté opatrenia s cieľom riešiť veľké preťaženie na hraničnom priechode Fernetiči/Fernetti, ktoré vzniklo v dôsledku presmerovania dopravy z dôvodu stavebných prác na rýchlostnej ceste Razdrto – Vipava.

V. ODPORÚČANIA

64. Dobre fungujúci schengenský priestor sa opiera o úplné a účinné vykonávanie *acquis* v oblasti migrácie a azylu. Začiatok uplatňovania Paktu o migrácii a azyle v júni 2026 bude kľúčovým impulzom na vyriešenie obáv súvisiacich s neoprávneným sekundárnym pohybom štátnych príslušníkov tretích krajín, resp. migračných a bezpečnostných obáv súvisiacich s neoprávnenou migráciou, t. j. obáv, ktoré Taliansko uviedlo na odôvodnenie obnovenia kontroly vnútorných hraníc.

65. Právne predpisy EÚ už poskytujú širokú škálu nástrojov, ktoré pomáhajú pri riešení obáv vyjadrených Talianskom a súvisiacich s bezpečnostnými aspektmi. Členské štáty by mali v plnej miere využívať existujúce mechanizmy na posilnenie bezpečnosti a spolupráce v oblasti presadzovania práva. Patrí medzi ne prümské nariadenie II, nový Schengenský informačný systém a nové právne predpisy o vopred poskytovaných informáciách o cestujúcich a záznamoch o cestujúcich ([10]). Uvedenie systémov vstup/výstup a ETIAS do prevádzky ešte viac posilní bezpečnosť vonkajších hraníc ([11]).

66. Podľa nariadenia o preverovaní ([12]), ktoré je súčasťou Paktu o migrácii a azyle, je navyše bezpečnostná kontrola na základe všetkých príslušných databáz súčasťou preverovania tak na vonkajších hraniciach, ako aj v rámci územia.

67. Talianske orgány by mali prehlbovať spoluprácu a výmenu informácií s Chorvátskom, Slovinskom a Rakúskom, a to aj prostredníctvom primeranej revízie existujúcich dvojstranných readmisných dohôd alebo dojednaní a/alebo uzavretia praktických dojednaní o uplatňovaní postupu odovzdávania podľa článku 23a Kódexu schengenských hraníc, ako aj dvojstranných dohôd o policajnej spolupráci so susednými členskými štátmi.

([10]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/982 z 13. marca 2024 o automatizovanom vyhľadávaní a výmene údajov na účely policajnej spolupráce a o zmene rozhodnutí Rady 2008/615/SVV a 2008/616/SVV a nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1726, (EÚ) 2019/817 a (EÚ) 2019/818 (prümské nariadenie II) (Ú. v. EÚ L, 2024/982, 5.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/982/oj); Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1862 z 28. novembra 2018 o zriadení, prevádzke a využívaní Schengenského informačného systému (SIS) v oblasti policajnej spolupráce a justičnej spolupráce v trestných veciach, o zmene a zrušení rozhodnutia Rady 2007/533/SVV a o zrušení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1986/2006 a rozhodnutia Komisie 2010/261/EÚ (Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018, s. 56, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1862/oj); Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2025/13 z 19. decembra 2024 o zhromažďovaní a prenose vopred poskytovaných informácií o cestujúcich na účely prevencie, odhaľovania, vyšetrovania a stíhania trestných činov terorizmu a závažnej trestnej činnosti a o zmene nariadenia (EÚ) 2019/818 (Ú. v. EÚ L, 2025/13, 8.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/13/oj); smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/681 z 27. apríla 2016 o využívaní údajov zo záznamov o cestujúcich (PNR) na účely prevencie, odhaľovania, vyšetrovania a stíhania teroristických trestných činov a závažnej trestnej činnosti (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 132, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/681/oj).

([11]) Korigendum k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/2226 z 30. novembra 2017, ktorým sa zriaďuje systém vstup/výstup na zaznamenávanie údajov o vstupe a výstupe štátnych príslušníkov tretích krajín prekračujúcich vonkajšie hranice členských štátov a o odopretí ich vstupu a stanovujú podmienky prístupu do systému vstup/výstup na účely presadzovania práva, a ktorým sa mení Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda, a nariadenia (ES) č. 767/2008 a (EÚ) č. 1077/2011 (Ú. v. EÚ L 327, 9.12.2017, s. 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/2226/oj); Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1240 z 12. septembra 2018, ktorým sa zriaďuje Európsky systém pre cestovné informácie a povolenia (ETIAS) a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1077/2011, (EÚ) č. 515/2014, (EÚ) 2016/399, (EÚ) 2016/1624 a (EÚ) 2017/2226 (Ú. v. EÚ L 236, 19.9.2018, s. 1, EL: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1240/oj).

([12]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1356 zo 14. mája 2024, ktorým sa zavádza preverovanie štátnych príslušníkov tretích krajín na vonkajších hraniciach a ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 767/2008, (EÚ) 2017/2226, (EÚ) 2018/1240 a (EÚ) 2019/817 (Ú. v. EÚ L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj).

68. Komisia vyzýva Taliansko, aby nadviazalo na svoju úspešnú spoluprácu s členskými štátmi a tretími krajinami v regióne ďalším posilnením spoločnej operačnej spolupráce medzi orgánmi pohraničnej stráže a ostatnými orgánmi presadzovania práva, a to aj prostredníctvom spoločných a zmiešaných hliadok.

69. Komisia odporúča, aby sa Taliansko zaoberalo všetkými právnymi alebo operačnými prekážkami, ktoré môžu brániť účinnému využívaniu alternatívnych opatrení. Komisia víta pokrok dosiahnutý v súvislosti s uplatňovaním postupu odovzdávania podľa článku 23a Kódexu schengenských hraníc.

70. Talianske orgány by mali zabezpečiť plynulosť cezhraničnej dopravy aj počas plánovaných infraštruktúrnych prác.

71. Komisia zdôrazňuje, že využívanie alternatívnych opatrení vrátane cezhraničnej policajnej spolupráce, nového postupu odovzdávania a technologických riešení môže predstavovať efektívnejší a účinnejší prostriedok na zaistenie vysokej úrovne bezpečnosti bez toho, aby bolo potrebné obnoviť kontrolu vnútorných hraníc, a preto by sa tieto alternatívne opatrenia mali vyžívať.

72. Talianske orgány by mali pracovať na postupnom zrušení kontroly vnútorných hraníc, pričom by mali uplatniť cielený prístup vyhovujúci situácii na taliansko-slovinskej pozemnej hranici a prispôsobený jednotlivým hrozbám a mali by v plnej miere využívať dostupné alternatívne opatrenia stanovené v odporúčaní (EÚ) 2024/268, ako aj možnosti podľa Kódexu schengenských hraníc, ktorými sa posilňujú a dopĺňajú existujúce opatrenia.

73. Komisia sa domnieva, že úspešná spolupráca so susednými členskými štátmi a tretími krajinami, ako aj uplatňovanie alternatívnych opatrení poskytujú pevný základ, o ktorý sa môže Taliansko teraz opierať pri postupnom rušení kontroly vnútorných hraníc bez toho, aby muselo ohroziť svoju bezpečnosť alebo kontrolu migrácie. V záujme dosiahnutia tohto cieľa zostane Komisia v úzkom kontakte so všetkými dotknutými členskými štátmi.

V Bruseli 2. júna 2026

Za Komisiu
Magnus BRUNNER
člen Komisie